

35. Sprawy z zakresu czynności i zajęcia

W rozpatrywanych w 2007 r. sprawach oznaczonych symbolem 617, dotyczących uprawnień do wykonywania określonych czynności i zajęć, w części odnoszącej się do adwokatów, radców prawnych i notariuszy, zwrócenia uwagi wymagają sprawy ze skarg na wydawane przez właściwe organy decyzje w związku z przeprowadzonymi w 2006 r. egzaminami na aplikacje - radcowską i adwokacką oraz na decyzje związane z wynikami egzaminów radcowskich/adwokackich.

Stosownie do przepisów art. 33¹⁰ ust. 2 w związku z art. 33¹ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t. j.: Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059 ze zm.) oraz art. 75 i) ust. 3 w związku z art. 75 a) ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (t. j.: Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.) od uchwał komisji (komisje egzaminacyjne do spraw aplikacji radcowskiej/adwokackiej przy Ministrze Sprawiedliwości) zdającemu służy odwołanie dotyczące wyniku jego egzaminu do Ministra Sprawiedliwości. Wyroki Sądu, jakie zapadły na skutek skarg wnoszonych na wydawane przez Ministra Sprawiedliwości we wskazanym trybie decyzje, nie były jednolite. W jednej grupie orzeczeń Sąd stwierdzał nieważność takich decyzji, w innych zaś, w zależności od dokonanej oceny w zakresie zgodności decyzji z prawem, skargi oddalał bądź uchylał rozstrzygnięcia Ministra.

Stwierdzając nieważność decyzji, wydanych przez Ministra Sprawiedliwości w wyniku złożonego przez osobę zdającą egzamin aplikancki odwołania, Sąd wskazywał, iż uchwała komisji egzaminacyjnej nie jest ani czynnością, ani aktem dotyczącym uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, a zatem Minister Sprawiedliwości, rozpoznając złożone odwołanie, w sposób nieuprawniony wystąpił w roli organu odwoławczego. W wyroku z dnia 21 marca 2007 r. w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 2220/06** Sąd uznał, że postępowanie zainicjowane odwołaniem zdającego od wyniku egzaminu na aplikację adwokacką nie jest postępowaniem administracyjnym, a rozstrzygnięcie w tym przedmiocie ma charakter jedynie informacyjno-wyjaśniający. Wyrok w podanej sprawie nie zapadł jednomyślnie; votum separatum dotyczyło właśnie charakteru postępowania wszczętego przez osobę zdającą egzamin, a niezadowoloną z jego wyniku (orzeczenie nie jest prawomocne – akta sprawy wraz ze skargą kasacyjną zostały przekazane do NSA).

Podobnie w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 2106/06** Sąd w wyroku z dnia 13 lutego 2007 r., stojąc na stanowisku, iż komisja egzaminacyjna nie jest organem administracji publicznej i nie rozstrzyga indywidualnej sprawy z zakresu administracji publicznej, przyjął brak kompetencji Ministra Sprawiedliwości do wydania decyzji w przedmiocie odwołania od uchwały komisji egzaminacyjnej (orzeczenie nie jest prawomocne – akta sprawy wraz ze skargą kasacyjną zostały przekazane do NSA).

Odmienne stanowisko wyrażone zostało w orzeczeniu z dnia 15 marca 2007 r. w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 47/07**. Sąd stwierdził, iż postępowanie konkursowe jest odrębnym postępowaniem administracyjnym, którego wynik ma bezpośredni wpływ na możliwość wszczęcia kolejnego postępowania administracyjnego w przedmiocie wpisu na listę aplikantów radcowskich. Powyższe wynika z brzmienia art. 33 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, stanowiącego, iż nabór na aplikację radcowską przeprowadza się w drodze egzaminu konkursowego, a uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu, zgodnie z ust. 3 tego artykułu, uprawnia kandydata do złożenia, w przeciągu 2 lat od dnia ogłoszenia wyników konkursu, wniosku o wpis na listę aplikantów. Jeżeli więc, zgodnie z przepisem art. 33¹⁰ ust. 1 ustawy, wynik egzaminu konkursowego kandydata ustala, w drodze uchwały, specjalnie do tego celu powołany na podstawie art. 33¹ ust. 1 ustawy organ (komisja egzaminacyjna do spraw aplikacji radcowskiej), od uchwały której przysługuje zainteresowanemu odwołanie do Ministra Sprawiedliwości jako organu wyższego stopnia (art. 33¹⁰ ust. 2 i art. 33¹ ust. 2 u.r.p.), to wobec faktu, iż pozytywny wynik egzaminu konkursowego daje kandydatowi uprawnienie do skutecznego złożenia przez niego wniosku o wpis na listę aplikantów radcowskich, należy przyjąć, iż postępowanie konkursowe jest odrębnym postępowaniem administracyjnym, w którym decyduje się czy stronie wszczynającej to postępowanie (zgłoszeniem o przystąpieniu do egzaminu) przyznane zostanie uprawnienie złożenia wniosku o wpisanie na listę aplikantów radcowskich, czy też nie. Chociaż przepisy ustawy o radcach prawnych (podobnie ustawa Prawo o adwokaturze) nie formułują terminu do złożenia odwołania ani nie określają, w jakiej formie następuje rozstrzygnięcie tego odwołania, jest oczywiste, że tam, gdzie rozstrzygana jest sprawa indywidualna, a od rozstrzygnięcia przysługuje odwołanie, to zastosowanie w tej sprawie znajduje Kodeks postępowania administracyjnego bez konieczności stwierdzania tego w akcie prawnym. We wskazanej sprawie, Sąd oddalił

skargę, nie dopatrując się naruszenia prawa zaskarżoną decyzją (orzeczenie nie jest prawomocne – akta sprawy wraz ze skargą kasacyjną zostały przekazane do NSA).

Również w wyroku z dnia 12 kwietnia 2007 r. w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 1971/06**, Sąd, uchylając zaskarżoną decyzję, wskazał, że postępowanie egzaminacyjne jest odrębnym postępowaniem administracyjnym, którego wynik ma bezpośredni wpływ na możliwość wszczęcia kolejnego postępowania administracyjnego w przedmiocie wpisu na listę radców prawnych. Sąd zauważył, iż z uwagi na znaczenie, jakie ma wynik egzaminu dla możliwości ubiegania się w przyszłości o wpis na listę radców prawnych, ustawodawca przyznał osobie zainteresowanej prawo dochodzenia w drodze odwołania od uchwały komisji, ponownego ustalenia wyniku egzaminu. Rozstrzygnięcie, które zapada w wyniku rozpatrzenia odwołania kandydata, ma dla określenia jego uprawnień (ubiegania się o wpis na listę radców prawnych) znaczenie zasadnicze (orzeczenie nie jest prawomocne – akta sprawy wraz ze skargą kasacyjną zostały przekazane do NSA).

Podobnie w prawomocnym wyroku z dnia 26 marca 2007 r. w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 43/07** Sąd, oddalając skargę jako niezasadną, podkreślił, że komisje egzaminacyjne do spraw aplikacji radcowskiej przy Ministrze Sprawiedliwości, powołane na obszarze właściwości jednej lub kilku okręgowych izb radców prawnych można uznać za organ, któremu zostało zlecone wykonywanie czynności związanych z ustaleniem wyniku egzaminu konkursowego, a ustalenie to zapada w formie uchwały, która, jako akt o charakterze indywidualnym, jest decyzją administracyjną. Orzeczenie nie zapadło jednomyślnie.

Na tle przepisów art. 36⁹ ust. 2 ustawy o radcach prawnych i art. 78 i) ustawy – Prawo o adwokaturze, stanowiących o przysługującym zdającemu egzamin adwokacki/radcowski odwołaniu do Ministra Sprawiedliwości od uchwały komisji ustalającej wynik egzaminu, powstała również wątpliwość, czy organ II instancji rozstrzyga sprawę wyłącznie pod kątem formalnoprawnym, jak utrzymywał Minister Sprawiedliwości, czy również merytorycznym. Kwestię tę Sąd przesądził w dwóch wyrokach z dnia 18 kwietnia 2007 r. w sprawach o **sygn. akt: VI SA/Wa 1911/06** i **VI SA/Wa 2027/06**, formułując tezę następującą: odwołanie od uchwały komisji egzaminacyjnej w sprawie ustalenia wyniku egzaminu adwokackiego/radcowskiego, wniesione do Ministra Sprawiedliwości, podlega rozpoznaniu pod względem merytorycznym co do istoty sprawy, a nie tylko pod względem formalnoprawnym,

przy czym rozstrzygnięcie w tej sprawie następuje w formie decyzji (orzeczenia nie są prawomocne – akta spraw wraz ze skargami kasacyjnymi zostały przekazane do NSA).

Zasygnalizowania wymaga orzeczenie Sądu, w ponownie rozpatrywanej (po wyroku NSA, uchylającym pierwotne orzeczenie WSA, oddalające skargę) sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 1405/07**, wydane w dniu 9 października 2007 r. w wyniku skargi osoby wnioskującej o powołanie na stanowisko notariusza, na decyzję Ministra Sprawiedliwości. Decyzją tą utrzymana została w mocy poprzednia decyzja tego organu, wydana na podstawie art. 10 w zw. z art. 35 pkt 1 ustawy z 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (t. j.: Dz. U. z 2002 r., Nr 42, poz. 369 ze zm.), odmawiająca powołania wnioskodawcy, a skarżącej w sprawie, na stanowisko notariusza i wyznaczenia jej siedziby w W. Zdaniem organu, skarżąca mimo wykonywania przez okres ośmiu lat zawodu radcy prawnego, nie daje rękojmi prawidłowego wykonywania zawodu notariusza, ponieważ w latach 1996-1997 była trzykrotnie wzywana przez organ samorządu radcowskiego do opłacenia składek członkowskich; nieopłacanie składek, co podkreślił organ, jest działaniem sprzecznym z art. 65 ust. 1 i 2 Zasad etyki radcy prawnego i stanowi podstawę do skreślenia z listy radców prawnych, na podstawie art. 29 pkt 4 a ustawy o radcach prawnych.

Jak stanowi art. 11 pkt 2 ustawy Prawo o notariacie, notariuszem może być powołany ten, kto m.in. jest nieskazitelnego charakteru i daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu notariusza. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, notariusza powołuje oraz wyznacza jego siedzibę Minister Sprawiedliwości na wniosek osoby zainteresowanej, po zasięgnięciu opinii właściwej rady notarialnej, przy czym decyzja ta ma charakter uznaniowy, na co wskazuje ust. 3 tego artykułu. Kontrolując legalność decyzji Sąd bada, czy dokonana ocena nie jest podjęta w sposób dowolny, w szczególności, czy w sprawie nie zostały przekroczone granice uznania administracyjnego.

Zdaniem Sądu, organ w tej sprawie nie uwzględnił wypracowanego już w orzecznictwie sądów administracyjnych pojęcia rękojmi prawidłowego wykonywania zawodu. Pojęcie, którym posługuje się art. 11 pkt 2 Prawa o notariacie, nie jest zdefiniowane w tej ustawie (podobnie jak w ustawie –Pprawo o adwokaturze, czy ustawie o radcach prawnych), lecz można przyjąć, iż rękojmię prawidłowego

wykonywania zawodu daje ta osoba, której postępowanie odpowiada przyjętym w społeczeństwie normom etycznym, moralnym i której dotychczasowe zachowanie dotyczące tak sfery zawodowej, jak też prywatnej składa się na wizerunek osoby zaufania publicznego, na której nie ciąży żadne zarzuty, podważające jej wiarygodność (vide: wyrok WSA w Warszawie z dnia 23 maja 2006 r., o **sygn. akt VI SA/Wa 570/06** podtrzymany w całej rozciągłości przez NSA w orzeczeniu z dnia 14 lutego 2007 r., sygn. akt II GSK 294/06). Oznacza to, że dokonując oceny przesłanki rękojmi prawidłowego wykonywania zawodu notariusza, warunkującej wpis, należy uwzględnić wszystkie okoliczności mogące mieć wpływ na tę ocenę, bacząc też na aktualność tych okoliczności.

W omawianej sprawie, Sąd uchylił zaskarżoną decyzję Ministra Sprawiedliwości oraz decyzję utrzymaną nią w mocy, uznając, iż organ naruszył przepisy prawa procesowego. Oparł się bowiem na wybranych przez siebie pojedynczych zdarzeniach z początków zawodowego życiorysu skarżącej, a pominął wszystkie inne, istotne dla oceny przymiotu dawania ww. rękojmi okoliczności. Tym samym naruszył przepisy postępowania administracyjnego, w szczególności art. 7, art. 77 § 1, art. 80 i art. 107 § 3 K.p.a., zaś podjęta w oparciu o wybrane dowody decyzja jest decyzją przekraczającą granice uznania administracyjnego (orzeczenie nie jest prawomocne).

W 2007 roku zakończono łącznie 17 spraw dotyczących biegłych sądowych i tłumaczy przysięgłych (podsymbol 6173). Orzeczenia w tych sprawach są prawomocne poza jedną sprawą o **sygn. akt VI SA/Wa 1514/07**, w której od postanowienia Sądu z dnia 1 października 2007 r., odrzucającego skargę, wniesiona została skarga kasacyjna.

Wśród spraw z tej kategorii przeważały sprawy dotyczące zwolnienia z funkcji biegłego sądowego (9 spraw). Podstawą wydanych decyzji była utrata rękojmi należytego wypełnienia obowiązków biegłego. Przykładowo w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 183/07** Sąd prawomocnym wyrokiem z dnia 28 marca 2007 r. oddalił skargę na decyzję organu w przedmiocie zwolnienia z funkcji biegłego sądowego, podzielając stanowisko Ministra Sprawiedliwości, iż biegły z uwagi na wydawanie opinii po terminach nienależycie wykonał powierzone mu obowiązki i w związku z tym istniała podstawa do zwolnienia go z tej funkcji w oparciu o § 6 ust. 2 w związku z § 12 ust. 1

pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie biegłych sądowych (Dz. U. Nr 15 poz. 133).

Drugą grupę spraw (cztery sprawy) stanowiły sprawy dotyczące odmowy ustanowienia biegłym sądowym. Wśród nich należy odnotować dwie, w których organ odmówił ustanowienia biegłym sądowym, powołując się na okoliczność, iż dana osoba posiada już wpis na listę biegłych innego sądu okręgowego.

W sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 1549/06** Sąd prawomocnym wyrokiem z dnia 26 czerwca 2007 r. oddalił skargę stojąc na stanowisku, że decyzja organu odpowiada prawu. Wprawdzie przepisy prawne nie wprowadzają zakazu ustanowienia biegłym sądowym, przy więcej niż przy jednym sędziu okręgowym, ale faktycznie taki biegły nie mógłby wykonywać swoich obowiązków z całą sumiennością i w terminie, co skutkowałoby przewlekłością postępowania sądowego.

Natomiast w analogicznej sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 1847/06** Sąd prawomocnym wyrokiem z dnia 14 lutego 2007 r. uchylił zaskarżoną decyzję, poddając w wątpliwość podstawę prawną decyzji tj. § 1, § 5 i § 17 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie biegłych sądowych.

Oдноśnie komorników (podsymbol 6174) w 2007 roku zakończono 11 spraw. Orzeczenia wydane w tych sprawach są prawomocne, poza jedną sprawą o **sygn. akt VI SA/Wa 1758/07**, w której wyrok zapadł w dniu 10 grudnia 2007 r.

W tej grupie spraw dominowały sprawy dotyczące odmowy powołania na stanowisko komornika sądowego; poza dwiema, które dotyczyły odwołania z tego stanowiska.

Nie odnotowano w tych sprawach problemów prawnych, powodujących rozbieżność w orzecznictwie. W tym kontekście można zwrócić uwagę na prawomocny wyrok w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 2049/06** z dnia 5 marca 2007 r., w którym Sąd, oddalając skargę, uznał za trafną decyzję organu, który w związku z orzeczeniem przez sąd karny wobec komornika zakazu wykonywania zawodu na okres jednego roku, odwołał go z tego stanowiska na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (t. j.: Dz. U. z 1997 r. Nr 133, poz. 882 ze zm.). Stosownie do tego przepisu Minister Sprawiedliwości odwołuje komornika, którego prawomocnym wyrokiem pozbawiono na mocy art. 41 § 1 Kodeksu karnego prawa wykonywania zawodu. Kontrowersyjne w tej sprawie było,

czy w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji chodzi o bezterminowy zakaz wykonywania zawodu komornika, czy też przepis ten należy stosować także w przypadku orzeczenia okresowego zakazu wykonywania tego zawodu. Sąd podzielił stanowisko organu, iż wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że odwołanie komornika, którego prawomocnym wyrokiem pozbawiono prawa wykonywania zawodu, następuje niezależnie od tego, czy chodzi o okresowy zakaz wykonywania zawodu komornika czy też zakaz całkowity.

W 2007 roku załatwiono jedną sprawę z podsymbolu 6176 (syndycy upadłości). Prawomocnym wyrokiem z 26 lutego 2007 r. (sprawa o **sygn. akt VI SA/Wa 2174/06**) Sąd uchylił decyzję organu o odmowie wpisu na listę kandydatów na syndyków upadłości. Spór w tej sprawie sprowadzał się do odpowiedzi na pytanie, czy stanowisko asystenta banku, które zajmował skarżący przez 3 lata, można uznać za stanowisko kierownicze lub samodzielne w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem, co skutkowałoby w świetle przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 16 kwietnia 1998 r. w sprawie szczególnych kwalifikacji oraz warunków wymaganych od kandydatów na syndyków upadłości (Dz. U. Nr 55 poz. 359 ze zm.) wpisaniem skarżącego na listę kandydatów na syndyków upadłości. Sąd nie podzielił stanowiska organu, który, posługując się pojęciem słownikowym, wywodził, że skarżący, będąc asystentem, nie pełni stanowiska kierowniczego. Według Sądu, kwestię tę przesądza art. 79 a pkt 5 ustawy Prawo bankowe (t. j.: Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.), w świetle którego przez osobę zajmującą stanowisko kierownicze w banku rozumie się osobę zatrudnioną podległą bezpośrednio członkowi zarządu, dyrektora oddziału i jego zastępcę oraz głównego księgowego. Skoro zatem skarżący podlega prezesowi banku, zajmuje stanowisko kierownicze. Nie wyjaśniono natomiast kwestii, czy stanowisko to związane jest z zarządzaniem przedsiębiorstwem, jak również czy można je uznać za samodzielne.

Spośród innych spraw o symbolu podstawowym 617 (czynności i zajęcia) najliczniejsze były sprawy dotyczące cofnięcia licencji pracownika ochrony fizycznej bądź zawieszenia praw, wynikających z takiej licencji (w sumie 30 spraw). W większości z nich skargi zostały oddalone, a wobec braku wniosków nie sporządzono uzasadnień wyroków.

Na uwagę zasługuje prawomocny wyrok, wydany w sprawie o **sygn. akt VI SA/Wa 2022/06** z dnia 12 stycznia 2007 r., oddalający skargę na decyzję Komendanta Głównego Policji w przedmiocie cofnięcia licencji pracownika ochrony fizycznej drugiego stopnia. Kwestią sporną w tej sprawie było ustalenie, czy odpis prawomocnego wyroku sądu państwa obcego, na mocy którego osoba posiadająca licencję pracownika ochrony fizycznej została skazana za przestępstwo umyślne, jest dokumentem wiążącym organy Policji i obligującym je do cofnięcia licencji na podstawie art. 31 ust. 2 pkt 1, w związku z art. 27 ust. 2 pkt 1 i z art. 26 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia (t. j.: Dz. U. z 2005 roku Nr 145 poz. 1221 ze zm.). Stosownie do pierwszego z wymienionych przepisów, komendant wojewódzki Policji cofa licencję, jeżeli pracownik ochrony przestał spełniać m.in. warunek określony w art. 26 ust. 2 pkt 5 ustawy, to jest warunek niekaralności za przestępstwo umyślne. Sąd podzielił stanowisko organu, iż cofnięcie licencji pracownikowi ochrony na podstawie art. 31 ust. 2 pkt 1 następuje obligatoryjnie, w sytuacji m.in. niespełniania warunku niekaralności za przestępstwo umyślne, przy czym ustawodawca nie uzależnił spełnienia tego warunku od skazania pracownika ochrony przez polski sąd, czy też za przestępstwo umyślne popełnione na terenie Polski. Tak, jak nie wymaga, by popełnienie przestępstwa było związane z wykonywaniem zadań pracownika ochrony. Sprawy nie rozstrzyga na korzyść skarżącego okoliczność, że dysponuje on zaświadczeniem z Krajowego Rejestru Karnego, z którego wynika, że w kartotece karnej nie figuruje, albowiem informacja o skazaniu w sytuacji, kiedy kara orzeczona przez sąd państwa obcego nie jest wykonywana w Polsce, nie podlega zamieszczeniu w rejestrze.